

---

Vergaderjaar 2026–2027

---

**XXIII**

**Wijziging van de begrotingsstaat van Klimaat  
en Groene Groei (XXIII) voor het jaar 2026  
(Suppletoire begroting september)**

**Nr. 2**

**MEMORIE VAN TOELICHTING**

## **A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL**

### Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van Klimaat en Groene Groei.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Klimaat en Groene Groei,

S.van Veldhoven - van der Meer

## B. BEGROTINGSTOELICHTING

### 1 Leeswijzer

#### Ondergrenzen toelichtingen

Voor het toelichten van de begrotingsmutaties zijn in deze suppletoire begroting de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

**Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV**

| Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen | Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen) | Technische mutaties (ondergrens in € miljoen) |
|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| < 50                                                           | 1                                                | 2                                             |
| => 50 en < 200                                                 | 2                                                | 4                                             |
| => 200 en < 1000                                               | 5                                                | 10                                            |
| => 1000                                                        | 10                                               | 20                                            |

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

## 2 Beleid

### 2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

#### Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (Suppletoire begroting september) (bedragen x € 1.000)

|                                                                          | Art. | Uitgaven 2026     |
|--------------------------------------------------------------------------|------|-------------------|
| <b>Vastgestelde begroting 2026 (incl. ISB's, NvW en amendementen)</b>    |      | <b>13.713.962</b> |
| <b>Stand 1<sup>e</sup> suppletoire begroting 2026</b>                    |      | <b>13.429.993</b> |
| <b>Stand Nota van Wijziging 1<sup>e</sup> suppletoire begroting 2026</b> |      | <b>13.433.323</b> |
| <i>Belangrijkste suppletoire begroting september mutaties</i>            |      |                   |
| Kasschuiven regulier                                                     | 31   | 316.956           |
| Kasschuiven klimaat- en energiefonds                                     | 31   | – 476.206         |
| Kasschuiven Nationaal Groeifonds                                         | 31   | – 12.153          |
| Vulmaatregel gasopslag                                                   | 31   | 104.577           |
| Overhevelingen klimaat- en energiefonds                                  | 31   | 26.555            |
| Overige mutaties                                                         |      | – 178.631         |
| <b>Stand suppletoire begroting september 2026</b>                        |      | <b>13.214.421</b> |

#### Toelichting

##### Mutaties suppletoire begroting september 2026

###### *Kasschuiven Regulier*

Deze reeks bestaat uit de reguliere kasschuiven op de KGG-begroting. De grootste is WarmtelinQ waarbij € 213,5 mln van latere jaren naar 2026 geschoven wordt om de betalingen voor de CAPEX-beschikking te kunnen voldoen. Verder betreft dit de ramingsbijstelling voor de heffing gasleveringszekerheid voor de vultaken en de indexatie van de noodvoorraden. De noodvoorraad wordt geïndexeerd omdat de gasprijs is gestegen sinds de laatste raming en de kosten van de noodvoorraad mogelijk hoger worden. De raming wordt bijgesteld op basis van de piekprijs van 58 euro/MWh. Hierdoor gaat de afschrijving met € 143 mln omhoog. Voor de IKC-regeling heeft een kasschuif van € 89 mln naar 2026 plaatsgevonden. Dit om te bewerkstelligen dat ronde 2026 (over energiekosten 2025) deels in 2026 wordt betaald.

###### *Kasschuiven Klimaat- en energiefonds*

In deze reeks zitten de kasschuiven voor de Klimaat- en energiefondsmiddelen op de KGG-begroting. Er is voor de VEKI, NIKI, diverse waterstofregelingen (OWE, opslag en IPCEI) en kleinere posten geschoven, zodat reeksen aansluiten bij verwachte realisatie. De grootste kasschuif heeft plaatsgevonden op de Maatwerkaanpak Industrie, vanwege vertraging van investeringsbeslissingen.

###### *Kasschuiven Nationaal Groeifonds*

Dit betreft een kasschuif voor NieuweWarmteNu!, waarbij € 12 mln naar latere jaren wordt geschoven. Er wordt een kasschuif verwerkt om aan te sluiten bij een bijgesteld ritme voor bestaande projecten en nieuw te verplichten innovatie projecten.

###### *Overhevelingen Klimaat- en energiefonds*

Hierbij worden middelen overgeheveld vanuit het Klimaat- en energiefonds voor opdrachten in het kader van de nieuwbouw van de kerncentrales en voor de bedrijfsduurverlenging. Ook wordt budget vrijgemaakt voor de industriële vraagrespons (industrial demand side response; iDSR) in

het kader van netcongestie.

*Overige mutaties*

Deze reeks bestaat uit diverse technische mutaties.

## Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (Suppletoire begroting september) (bedragen x € 1.000)

|                                                                          | Art. | Ontvangsten 2026 |
|--------------------------------------------------------------------------|------|------------------|
| <b>Vastgestelde begroting 2026 (incl. ISB's, NvW en amendementen)</b>    |      | <b>2.338.434</b> |
| <b>Stand 1<sup>e</sup> suppletoire begroting 2026</b>                    |      | <b>2.773.982</b> |
| <b>Stand Nota van Wijziging 1<sup>e</sup> suppletoire begroting 2026</b> |      | <b>2.777.312</b> |
| <i>Belangrijkste suppletoire begroting september mutaties</i>            |      |                  |
| ETS ramingbijstelling                                                    | 31   | – 80.000         |
| Mijnbouwwet                                                              | 31   | 62.000           |
| Ontvangsten CO <sub>2</sub> -heffing industrie                           | 31   | – 7.000          |
| Overige mutaties                                                         |      | 1.141            |
| <b>Stand suppletoire begroting september 2026</b>                        |      | <b>2.753.453</b> |

### Toelichting

#### Mutaties suppletoire begroting september 2026

##### *ETS ramingsbijstelling*

De ETS-ontvangsten zijn neerwaarts bijgesteld als gevolg van een gedaalde prijs van de ETS rechten.

##### *Ontvangsten Mijnbouwwet*

De verwachte ontvangsten vanuit de Mijnbouwwet zijn positief bijgesteld op basis van de nieuwe raming. Dit komt met name door een hogere gasprijs vanwege de onrust in het Midden-Oosten en door een verhoging van het verwachte te winnen volume.

##### *Ontvangsten CO<sub>2</sub>-heffing industrie*

Dit betreft een ramingsbijstelling van de CO<sub>2</sub>-heffing voor de industrie en afvalverbrandingsinstallaties (AVI's), gebaseerd op de inkomsten uit productiejaar 2025. De productie is hoger uitgevallen dan vooraf geraamd. Hoewel ook de dispensatierechten zijn gestegen, is deze stijging minder sterk dan de toename van de productie.

##### *Overige mutaties*

Deze reeks bestaat uit diverse technische mutaties.

### 3 Beleidsartikelen

#### 3.1 Beleidsartikel 31 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 31 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering (bedragen x € 1.000)

|                                                              | Stand 1 <sup>e</sup><br>suppletoire<br>begroting (incl.<br>amendementen<br>en NvW) (1) | Mutaties suppletoire<br>begroting<br>september(2) | Stand suppletoire be-<br>groting september (3)<br>= (1) + (2) |
|--------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| <b>Verplichtingen</b>                                        | <b>45.605.295</b>                                                                      | <b>- 849.022</b>                                  | <b>44.756.273</b>                                             |
| <b>Uitgaven</b>                                              | <b>13.385.750</b>                                                                      | <b>- 171.329</b>                                  | <b>13.214.421</b>                                             |
| <b>Subsidies (regelingen)</b>                                | <b>4.349.188</b>                                                                       | <b>- 51.803</b>                                   | <b>4.297.385</b>                                              |
| Missiegedreven Onderzoek en Ontwikkeling en Innovatie (MOOI) | 78.851                                                                                 | - 9.960                                           | 68.891                                                        |
| Hernieuwbare Energietransitie (HER+)                         | 13.131                                                                                 | - 1.928                                           | 11.203                                                        |
| Demonstratieregeling Energie- en Klimaatinnovatie (DEI+)     | 120.291                                                                                | - 40.315                                          | 79.976                                                        |
| Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)                  | 1.878                                                                                  | 0                                                 | 1.878                                                         |
| Projecten Klimaat en Energieakkoord                          | 2.329                                                                                  | 18                                                | 2.347                                                         |
| SDE                                                          | 347.437                                                                                | 0                                                 | 347.437                                                       |
| SDE+                                                         | 884.375                                                                                | 0                                                 | 884.375                                                       |
| SDE++                                                        | 611.790                                                                                | - 1.500                                           | 610.290                                                       |
| Aardwarmte                                                   | 12.500                                                                                 | - 10.000                                          | 2.500                                                         |
| ISDE-regeling                                                | 500.799                                                                                | 241                                               | 501.040                                                       |
| Carbon Capture Storage (CCS)                                 | 10.084                                                                                 | - 7.434                                           | 2.650                                                         |
| Hoge Flux Reactor                                            | 6.899                                                                                  | 0                                                 | 6.899                                                         |
| Caribisch Nederland                                          | 12.742                                                                                 | - 2.200                                           | 10.542                                                        |
| Overige subsidies                                            | 11.583                                                                                 | - 5.177                                           | 6.406                                                         |
| Opschalingsinstrument waterstof                              | 146.417                                                                                | - 47.606                                          | 98.811                                                        |
| Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)         | 6.244                                                                                  | 0                                                 | 6.244                                                         |
| IPCEI-waterstof                                              | 108.318                                                                                | - 22.000                                          | 86.318                                                        |
| Vulmaatregelen gasopslag                                     | 305.040                                                                                | 104.577                                           | 409.617                                                       |
| MIEK                                                         | 3.759                                                                                  | - 135                                             | 3.624                                                         |
| Schadeafhandeling mijnbouw Limburg                           | 0                                                                                      | 0                                                 | 0                                                             |
| Warmtenetten Investeringsubsidie (WIS)                       | 17.036                                                                                 | 28                                                | 17.064                                                        |
| NGF-project NieuweWarmteNu!                                  | 53.088                                                                                 | - 11.953                                          | 41.135                                                        |
| Tijdelijk prijsplafond energie kleinverbruikers 2023         | 9.350                                                                                  | - 2.000                                           | 7.350                                                         |
| Tegemoetkoming blokaansluiting                               | 1.741                                                                                  | - 1.741                                           | 0                                                             |
| Investerings waterstofbackbone                               | 0                                                                                      | 0                                                 | 0                                                             |
| NGF - project Circulaire Zonnepanelen                        | 28.683                                                                                 | 0                                                 | 28.683                                                        |
| Geothermie (Klimaatfonds)                                    | 32.706                                                                                 | - 32.129                                          | 577                                                           |
| Subsidieregeling flexibiliteit                               | 29.854                                                                                 | 0                                                 | 29.854                                                        |
| Energiecoöperaties en burgerbetrokkenheid energietransitie   | 3.980                                                                                  | - 136                                             | 3.844                                                         |
| Subsidieproject Djewels                                      | 0                                                                                      | 12.636                                            | 12.636                                                        |
| Opslag waterstof                                             | 1.689                                                                                  | - 1.489                                           | 200                                                           |
| Efficiëntere benutting elektriciteitsnetten                  | 4.433                                                                                  | - 2.354                                           | 2.079                                                         |
| Realisatie Zon op Zee                                        | 5.473                                                                                  | - 3.830                                           | 1.643                                                         |
| Maatwerkaanpak industrie                                     | 0                                                                                      | 37.527                                            | 37.527                                                        |
| Studies voor duurzame industrie (STUDI)                      | 0                                                                                      | 25.245                                            | 25.245                                                        |

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 31 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering (bedragen x € 1.000)

|                                                                       | Stand 1 <sup>e</sup><br>suppletoire<br>begroting (incl.<br>amendementen<br>en NvW) (1) | Mutaties suppletoire<br>begroting<br>september(2) | Stand suppletoire be-<br>groting september (3)<br>= (1) + (2) |
|-----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| VEKI                                                                  | 0                                                                                      | 123.699                                           | 123.699                                                       |
| NIKI                                                                  | 0                                                                                      | 4.490                                             | 4.490                                                         |
| Verduurzaming industrie                                               | 230.418                                                                                | - 222.607                                         | 7.811                                                         |
| Infrastructuur duurzame industrie (PIDI)                              | 1.484                                                                                  | - 1.484                                           | 0                                                             |
| NGF - project Groenvermogen van de Neder-<br>landse economie          | 79.009                                                                                 | 0                                                 | 79.009                                                        |
| Indirecte kostencompensatie ETS                                       | 0                                                                                      | 89.000                                            | 89.000                                                        |
| Investerings Verduurzaming Industrie - Kli-<br>maatfonds              | 180.062                                                                                | - 180.062                                         | 0                                                             |
| NGF - project Circulaire Plastics                                     | 22.554                                                                                 | - 200                                             | 22.354                                                        |
| NGF - project Biobased Circular                                       | 33.502                                                                                 | 0                                                 | 33.502                                                        |
| Stikstofaangepak piekbelasters industrie                              | 25.961                                                                                 | - 8.453                                           | 17.508                                                        |
| Stimuleringsprogramma koolstofverwijdering<br>klimaatfonds            | 2.812                                                                                  | 450                                               | 3.262                                                         |
| Social Climate Fund                                                   | 4.500                                                                                  | - 4.500                                           | 0                                                             |
| Flankerend beleid WOZ                                                 | 54.479                                                                                 | 7.933                                             | 62.412                                                        |
| Structurele kosten WOZ                                                | 13.268                                                                                 | - 5.514                                           | 7.754                                                         |
| Flankerend beleid SDE+                                                | 81.239                                                                                 | - 198                                             | 81.041                                                        |
| Subsidiëring TenneT Net op Zee                                        | 181.000                                                                                | 0                                                 | 181.000                                                       |
| Subsidies WarmtelinQ                                                  | 16.400                                                                                 | 213.500                                           | 229.900                                                       |
| Subsidie Nationale Deelneming Warmte                                  | 5.000                                                                                  | 0                                                 | 5.000                                                         |
| Energiebesparing MKB                                                  | 45.000                                                                                 | - 45.000                                          | 0                                                             |
| Diverse subsidies kernenergie                                         | 0                                                                                      | 758                                               | 758                                                           |
| <b>Leningen</b>                                                       | <b>7.813.081</b>                                                                       | <b>17.019</b>                                     | <b>7.830.100</b>                                              |
| Lening EBN                                                            | 7.751.000                                                                              | 0                                                 | 7.751.000                                                     |
| Lening InvestNL                                                       | 0                                                                                      | 0                                                 | 0                                                             |
| Verduurzaming industrie                                               | 18.581                                                                                 | - 8.081                                           | 10.500                                                        |
| Lening NEO NL                                                         | 43.500                                                                                 | 25.100                                            | 68.600                                                        |
| <b>(Schade)vergoeding</b>                                             | <b>10939</b>                                                                           | <b>- 9.677</b>                                    | <b>1.262</b>                                                  |
| Planschade rijksenergieprojecten                                      | 262                                                                                    | 0                                                 | 262                                                           |
| Mijnbouwschadeafhandeling Limburg                                     | 10.677                                                                                 | - 9.677                                           | 1.000                                                         |
| Verliesverrekening Mijnbouwwet                                        | 0                                                                                      | 0                                                 | 0                                                             |
| <b>Opdrachten</b>                                                     | <b>118.138</b>                                                                         | <b>- 4.652</b>                                    | <b>113.486</b>                                                |
| Onderzoek mijnbouwbodembeweging                                       | 8.537                                                                                  | - 4.136                                           | 4.401                                                         |
| SodM onderzoek                                                        | 2.309                                                                                  | 86                                                | 2.395                                                         |
| Uitvoeringsagenda klimaat                                             | 646                                                                                    | 0                                                 | 646                                                           |
| Klimaat mondiaal                                                      | 2.501                                                                                  | - 43                                              | 2.458                                                         |
| Onderzoek en opdrachten                                               | 23.070                                                                                 | - 1.444                                           | 21.626                                                        |
| Programma Opwek Energie op Rijksvastgoed<br>(OER)                     | 21.760                                                                                 | - 5.364                                           | 16.396                                                        |
| Projecten Kernenergie                                                 | 47.823                                                                                 | 8.888                                             | 56.711                                                        |
| Stikstofaangepak piekbelasters industrie                              | 2.875                                                                                  | 0                                                 | 2.875                                                         |
| Verduurzaming industrie                                               | 2.507                                                                                  | - 2.507                                           | 0                                                             |
| Werkbudgetten                                                         | 4.185                                                                                  | 0                                                 | 4.185                                                         |
| CSIRT - DSP                                                           | 0                                                                                      | 47                                                | 47                                                            |
| Energie-efficiency                                                    | 1.925                                                                                  | - 179                                             | 1.746                                                         |
| <b>Vermogensverschaffing/-onttrekking</b>                             | <b>66.000</b>                                                                          | <b>0</b>                                          | <b>66.000</b>                                                 |
| Bijdrage aan EBN voor de kosten van schade<br>en versterken Groningen | 0                                                                                      | 0                                                 | 0                                                             |
| Kapitaalstorting Nationale Deelneming<br>Warmte                       | 21.000                                                                                 | 0                                                 | 21.000                                                        |

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 31 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering (bedragen x € 1.000)

|                                                                  | Stand 1 <sup>e</sup><br>suppletoire<br>begroting (incl.<br>amendementen<br>en NvW) (1) | Mutaties suppletoire<br>begroting<br>september(2) | Stand suppletoire be-<br>groting september (3)<br>= (1) + (2) |
|------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| Kapitaalstorting NEO NL                                          | 45.000                                                                                 | 0                                                 | 45.000                                                        |
| <b>Bijdrage aan agentschappen</b>                                | <b>246.896</b>                                                                         | <b>- 5.530</b>                                    | <b>241.366</b>                                                |
| Bijdrage RVO.nl                                                  | 199.162                                                                                | 2.335                                             | 201.497                                                       |
| Bijdrage RDI                                                     | 16.399                                                                                 | - 2.391                                           | 14.008                                                        |
| Bijdrage NEa                                                     | 19.872                                                                                 | - 4.454                                           | 15.418                                                        |
| Bijdrage KNMI                                                    | 6.245                                                                                  | - 1.387                                           | 4.858                                                         |
| Bijdrage NVWA                                                    | 1.058                                                                                  | 7                                                 | 1.065                                                         |
| Bijdrage RIVM                                                    | 61                                                                                     | - 30                                              | 31                                                            |
| Bijdrage RWS                                                     | 4.099                                                                                  | 390                                               | 4.489                                                         |
| <b>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</b>                                  | <b>151.223</b>                                                                         | <b>- 47.299</b>                                   | <b>103.924</b>                                                |
| Doorsluis COVA-heffing                                           | 105.832                                                                                | - 18.632                                          | 87.200                                                        |
| TNO kerndepartement                                              | 41.663                                                                                 | - 28.733                                          | 12.930                                                        |
| TNO SodM                                                         | 2244                                                                                   | 66                                                | 2310                                                          |
| TNO publieke SDRA                                                | 1.484                                                                                  | 0                                                 | 1.484                                                         |
| <b>Bijdrage aan medeoverheden</b>                                | <b>148.729</b>                                                                         | <b>- 69.649</b>                                   | <b>79.080</b>                                                 |
| Uitkoopregeling                                                  | 600                                                                                    | 0                                                 | 600                                                           |
| Regeling toezicht energiebesparingsplicht                        | 11.071                                                                                 | - 1.169                                           | 9.902                                                         |
| Uitvoeringskosten klimaat medeoverheden                          | 137.058                                                                                | - 125.517                                         | 11.541                                                        |
| Gebiedsinvestering                                               | 0                                                                                      | 57.019                                            | 57.019                                                        |
| Realisatie energie investering                                   | 0                                                                                      | 18                                                | 18                                                            |
| <b>Bijdrage aan (inter-)nationale organisa-<br/>ties</b>         | <b>10.293</b>                                                                          | <b>262</b>                                        | <b>10.555</b>                                                 |
| Nuclear Research Group                                           | 8.596                                                                                  | 0                                                 | 8.596                                                         |
| Internationale contributies                                      | 1.697                                                                                  | 262                                               | 1.959                                                         |
| PBL Rekenmeesterfunctie                                          | 0                                                                                      | 0                                                 | 0                                                             |
| Verrekening Mijnbouwwet                                          | 0                                                                                      | 0                                                 | 0                                                             |
| <b>Storting/onttrekking begrotingsreserve</b>                    | <b>471.263</b>                                                                         | <b>0</b>                                          | <b>471.263</b>                                                |
| Storting in reserve duurzame energie en kli-<br>maattransitie    | 293.433                                                                                | 0                                                 | 293.433                                                       |
| Storting in begrotingsreserve Garantierege-<br>ling Warmtenetten | 174.500                                                                                | 0                                                 | 174.500                                                       |
| Storting in begrotingsreserve garantie LNG-<br>terminals         | 3.330                                                                                  | 0                                                 | 3.330                                                         |
| <b>Ontvangsten</b>                                               | <b>2.777.312</b>                                                                       | <b>- 23.859</b>                                   | <b>2.753.453</b>                                              |
| Ontvangsten COVA                                                 | 105.832                                                                                | - 18.632                                          | 87.200                                                        |
| Ontvangsten zoutwinning                                          | 2.511                                                                                  | 0                                                 | 2.511                                                         |
| Onttrekking reserve duurzame energie en<br>klimaattransitie      | 1.566.702                                                                              | 0                                                 | 1.566.702                                                     |
| ETS-ontvangsten                                                  | 951.000                                                                                | - 80.000                                          | 871.000                                                       |
| Diverse ontvangsten                                              | 44.732                                                                                 | 9.958                                             | 54.690                                                        |
| Heffing gasleveringszekerheid                                    | 0                                                                                      | 0                                                 | 0                                                             |
| Lening EBN Vulmaatregel                                          | 0                                                                                      | 0                                                 | 0                                                             |
| Opbrengsten tenders Wind op Zee                                  | 1.085                                                                                  | 0                                                 | 1.085                                                         |
| Ontvangsten verduurzaming industrie                              | 44.000                                                                                 | - 7.000                                           | 37.000                                                        |
| Dividenduitkering EBN                                            | 37524                                                                                  | 0                                                 | 37524                                                         |
| Dividenduitkering GasTerra                                       | 3.600                                                                                  | 0                                                 | 3.600                                                         |
| Ontvangsten Mijnbouwwet                                          | 19.000                                                                                 | 62.000                                            | 81.000                                                        |
| Ontvangsten NAM publieke SDRA                                    | 1.100                                                                                  | 0                                                 | 1.100                                                         |
| Ontvangsten klimaat en energie                                   | 226                                                                                    | - 226                                             | 0                                                             |

**Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 31 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering (bedragen x € 1.000)**

|                                                | Stand 1 <sup>e</sup><br>suppletoire<br>begroting (incl.<br>amendementen<br>en NvW) (1) | Mutaties suppletoire<br>begroting<br>september(2) | Stand suppletoire be-<br>groting september (3)<br>= (1) + (2) |
|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| Ontvangsten SDE, SDE+ en SDE++ regelin-<br>gen | 0                                                                                      | 10.041                                            | 10.041                                                        |

**Tabel 5 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)**

|                                | Stand 1 <sup>e</sup><br>suppletoire<br>begroting (incl.<br>amendementen<br>en NvW) (1) | Mutaties suppletoire<br>begroting<br>september(2) | Stand suppletoire be-<br>groting september (3)<br>= (1) + (2) |
|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| <b>Verplichtingen</b>          | <b>45.605.295</b>                                                                      | <b>- 849.022</b>                                  | <b>44.756.273</b>                                             |
| Waarvan garantieverplichtingen | 90.000                                                                                 | 0                                                 | 90.000                                                        |
| Waarvan overige verplichtingen | 45.515.295                                                                             | - 849.022                                         | 44.666.273                                                    |

### Toelichting

#### Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt per saldo met € 849 mln verlaagd. Dit saldo is het resultaat van verschillende verhogingen en verlagingen van verplichtingenbudgetten zoals hieronder toegelicht.

Ophogingen (groter dan € 10 mln):

- SDE++ (€ 16,0 mln): Deze mutatie wordt merendeels veroorzaakt doordat verplichtingen moeten worden aangegaan in 2026 voor een additionele uitkering in het kader van de nadeelcompensatie voor de productiebeperking van de kolencentrales in 2022. De betaling vindt naar verwachting daarentegen wel in 2027 plaats.
- Vulmaatregelen gasopslag (€ 143 mln): Dit betreft een ramingsbijstelling voor de heffing gasleveringszekerheid door de indexatie van noodvoorraden. De gasprijs is gestegen sinds de laatste raming. De raming wordt bijgesteld op basis van de piekprijs van 58 euro/MWh. Hierdoor gaan de uitgaven met € 143 mln omhoog. Dit wordt gedekt in de heffing leveringszekerheid vanaf 2029.
- VEKI (€ 262 mln): Zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.
- Subsidieregeling Indirecte kostencompensatie ETS (IKC ETS) (€ 89 mln): Zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.
- Lening NEO NL (€ 83,5 mln): Zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.
- Projecten kernenergie (€ 19,0 mln): Deze mutatie wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er vanuit het Klimaat- en energiefonds middelen worden overgeheveld voor de opdrachten in het kader van de nieuwbouw van de kerncentrales en voor de bedrijfsduurverlenging.
- Gebiedsinvesteringen (€ 260 mln): Zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.

Verlagingen (groter dan € 10 mln):

- Demonstratieregeling Energie- en Klimaatinnovatie (DEI+) (€ 76,8 mln): zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.
- Opschalingsinstrument waterstof (€ 566 mln): deze verlaging wordt veroorzaakt door diverse verplichtingschuiven tussen 2026 en latere jaren. De grootste verplichtingschuif heeft be-

- trekking op de OWE3. De OWE3 wordt in oktober opengesteld, waardoor de verplichtingen pas in 2027 wordt aangegaan.
- Geothermie (€ 29,1 mln): Zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.
  - Maatwerkaanpak industrie (€ 164 mln): Zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.
  - NIKI (€ 285,3 mln): De publicatie en openstelling van de NIKI zullen naar verwachting dusdanig laat in het jaar plaatsvinden dat RVO naar verwachting niet meer kan beschikken in 2026 en dus geen kas en verplichtingen zal aangaan, hierdoor zullen er voor de tweede openstellingsronde in 2026 geen kasvoorschotten en verplichtingen meer verleend worden. Daarnaast zijn de ramingen aangepast op basis van de daadwerkelijk verleende beschikkingen tijdens de eerste openstellingsronde.
  - NGF-project Groenvermogen van de Nederlandse economie (€ 125 mln): De OWE waterstofhubregeling wordt later geopend dan eerder was voorzien. Hierdoor worden de verplichtingen pas in 2027 aangegaan en wordt het verplichtingenbudget van het NGF programma Groenvermogen van 2026 naar 2027 geschoven.
  - Energiebesparing MKB (€ 40 mln): Zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.
  - COVA (€ 18,6 mln): Zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.
  - TNO kerndepartement (€ 29 mln): Zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.
  - Uitvoeringskosten klimaat medeoverheden (€ 308 mln): Zie de toelichting hieronder bij de uitgavenmutaties.

## **Uitgaven**

### ***Subsidies***

#### ***Aardwarmte***

Dit betreft een kasschuif van € 10 mln naar 2027 als gevolg van een eindvaststelling van het SCAN-programma die dan wordt verwacht.

#### ***Demonstratieregeling Klimaat- en Energie-innovatie (DEI+)***

Een deel van het kasbudget van de DEI+ wordt naar latere jaren geschoven. Dit komt onder andere doordat de bijdrage van Verduurzaming Industrie en IenW aan de openstelling van de DEI+ Circulaire Economie niet in het juiste ritme van de regeling stond. Met deze kasschuif worden de middelen in het juiste ritme voor uitvoering en financiering gezet. Daarnaast is er voor een aantal innovatieregelingen een kasschuif nodig om het kasritme in overeenstemming te brengen met de meest recente prognose.

#### ***Opschalingsinstrument waterstof***

In totaal wordt er voor € 47,6 mln aan kasbudget geschoven naar latere jaren, zodat de budgetten in lijn worden gebracht met de verwachte uitgaven. De realisatie van de OWE heeft bijvoorbeeld vertraging opgelopen waardoor de kasmiddelen niet meer in het juiste ritme staan. Daarnaast start het innovatieprogramma voor waterstof op zee pas in 2027 en wordt naar aanleiding van de uitwerking van de subsidie voor het realiseren van waterstofopslag (project Hystock) het kasritme meer over de tijd verspreid.

#### ***IPCEI-waterstof***

Een deel van het kasbudget voor IPCEI-Waterstof zal dit jaar niet meer tot uitputting komen vanwege vertraging in de uitrol van een project dat valt onder Golf 4 van de IPCEI-Waterstof. Omdat dit bedrag in latere jaren nodig blijft, wordt € 22 mln naar 2028 geschoven.

***Vulmaatregelen gasopslag***

Zie de toelichting hierboven bij de verplichtingenmutaties.

***NGF-project NieuweWarmteNu! (NWN)***

Vanwege vertraging in de uitrol van collectieve warmte hebben NWN-projecten vertraging opgelopen. Middels deze mutatie worden de middelen voor NWN in het juiste kasritme gebracht.

***Geothermie (Klimaat- en energiefonds)***

De middelen voor proefboringen en de Subsidie Opschaling Lage Temperatuur Aardwarmte (SOLTA) worden naar 2027 geschoven. De verwachting is dat de SOLTA-subsidieregeling pas in het eerste kwartaal van 2027 open zal gaan. De opdracht voor proefboringen vergt ook nog voorwerk. Hierdoor wordt de opdracht pas in 2027 afgerond.

***Subsidieproject Djewels***

Dit betreft de verdeling van de toegekende eindejaarsmarge voor het Djewels-subsidieproject. Deze middelen zullen nodig blijven voor de verdere uitbetaling van de reeds aangevane subsidieverplichting.

***Maatwerkaanpak industrie***

Door het uitblijven van vergunningen kon een specifiek maatwerkbedrijf geen definitieve investeringsbeslissing nemen. Hierdoor wordt € 118 mln van 2026 naar latere jaren geschoven. Ook de middelen (€ 38 mln) die in 2026 voor de uitwerking van een Joint Letter of Intent gereserveerd zijn worden naar latere jaren geschoven. Het restant van de mutaties wordt veroorzaakt door kleine kasschuiven en de toekenning van eindejaarsmarge.

***Studies voor duurzame industrie (STUDI)***

Dit betreft met name een technische mutatie om deze middelen apart inzichtelijk te maken in de begroting. Er is in totaal € 22,0 mln overgeheveld naar deze budgetpost. Vervolgens zijn er enkele kasschuiven geweest en is er budget overgeheveld vanuit de begrotingspost 'Verduurzaming industrie'. Ook is er loon- en prijsbijstelling toegekend. Deze zaken verklaren het overige verschil met het bedrag in de budgettaire tabel.

***VEKI***

Deze begrotingspost wordt middels deze begroting apart inzichtelijk gemaakt. Het kasbudget van € 39,1 mln wordt van 2026 naar latere jaren geschoven, zodat het ritme aansluit bij de meest recente prognose. Daarnaast wordt de eindejaarsmarge van € 15,5 mln toegevoegd aan de begroting.

***NIKI***

Deze begrotingspost wordt middels deze begroting apart inzichtelijk gemaakt. Zie verdere toelichting hierboven bij de verplichtingenmutaties.

***Indirecte kostencompensatie ETS***

In tegenstelling tot de verwachting ten tijde van de eerste suppletoire begroting kan uitbetaling van het productiejaar 2026 niet meer dan één jaar later plaatsvinden. Daarnaast is een kasschuif gedaan van € 89 mln naar het jaar 2026 om voor het productiejaar 2025 een deel te betalen in 2026 in plaats van 2027.

***Verduurzaming industrie***

Deze post betreft met name een herverkaveling van € 190 mln naar Maatwerkaanpak Industrie. Daarnaast worden ook middelen overgeheveld naar VEKI en Haalbaarheidsstudies. Dit wordt gedaan om de middelen voor deze doelen apart inzichtelijk te maken.

### **Investerings Verduurzaming Industrie - Klimaatfonds**

Dit betreft een herverkaveling naar de VEKI, NIKI en Haalbaarheidsstudies om deze middelen apart inzichtelijk maken in de begroting.

### **Subsidies WarmtelinQ**

KGG en WTS (Gasunie) hebben na overleg het voornemen om het bedrag van € 427 miljoen voor een exploitatie-subsidie dat nog gereserveerd stond op de begroting van KGG, te splitsen in de helft exploitatie- en de helft investeringssubsidie. Om dit mogelijk te maken wordt voorgesteld € 213,5 mln, die in latere jaren gepland stond, naar 2026 te schuiven.

### **Energiebesparing MKB**

De middelen voor het Energiebesparingsfonds zijn vanuit het Klimaat- en energiefonds allemaal in 2026 geplaatst. Op basis van de meest recente prognose wordt zowel het verplichtingen als kasbudget in een realistisch ritme gezet voor de uitwerking van het programma.

### **Leningen**

#### **Lening NEO NL**

De subsidie in vorm van een lening die aan NEO NL zal worden verstrekt bedraagt in totaal € 127 mln. De projectvoorbereidingsactiviteiten vorderen zoals omschreven in de subsidieaanvraag. Het is daarmee waarschijnlijk dat de middelen van de subsidie vervroegd nodig zijn. Hierdoor is er een ander ritme nodig dan hoe de middelen op de begroting gebudgetteerd zijn. Verder stonden er nog middelen voor deze lening op verschillende plekken in de begroting. Bovenstaande tezamen genomen zorgt voor de totale mutatie.

### **Bijdrage aan ZBO's/RWT's**

#### **Doorsluis COVA-heffing**

Er is naar verwachting onderuitputting op de doorsluis COVA-heffing wegens een afgenomen verkoopvolume van brandstof bij tankstations. Deze onderuitputting dient ter dekking van diverse tegenvallers op de begroting, zoals kosten van de aardbeving in Geelbroek en een tekort dat is ontstaan door de gemiste ontvangsten voor de heffing gasleveringszekerheid.

### **TNO-kerndepartement**

Dit betreft de bijdrage vanuit KGG aan TNO voor 2026. Het gaat om de Rijksbijdrage vanuit KGG voor het onderzoeksprogramma duurzaam energieonderzoek, het meteorologisch meetprogramma en aanvullende onderzoeken. Deze middelen worden vanuit de EZK-begroting beschikbaar gesteld aan TNO.

### **Uitvoeringskosten klimaat medeoverheden**

Het budget voor de uitvoeringskosten van medeoverheden als gevolg van het klimaat- energiebeleid wordt per saldo met € 125,5 mln naar beneden bijgesteld. Dit komt met name door dat € 87,4 mln is afgesplitst van deze begrotingspost naar het budget voor gebiedsinvesteringen. Deze herverkaveling is gedaan om de middelen voor deze doelen apart inzichtelijk te maken. Er is ook € 22,9 mln beschikbaar gesteld vanuit dit budget voor gebiedsinvesteringen en daarna in een ander ritme gezet. Daarnaast wordt er € 12 mln overgeheveld naar provincies, gemeenten en het BTW-compensatiefonds in het kader van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL). Ten slotte wordt het budget voor toekomstbestendige energienetwerken teruggestort naar het Klimaat- en energiefonds.

### **Gebiedsinvesteringen**

Dit betreft grotendeels budget dat is afgesplitst vanuit de begrotingspost 'Uitvoeringskosten klimaat medeoverheden'. De totale opwaartse mutatie

betreft € 57 mln, hiervan is circa € 87,4 mln (opwaarts) het gevolg van de herverkaveling. Dit wordt gedaan om de middelen voor deze doelen los inzichtelijk te maken. Het restant (- € 30,4 mln) wordt veroorzaakt door kasschuiven. Voor de nieuwe regeling voor gebiedsinvesteringen bij nieuw te plaatsen hoogspanningsnetten op land wordt € 24,7 mln budget van 2026 geschoven naar latere jaren. Deze regeling is vertraagd. Hierdoor wordt de eerste uitkering pas in het eerste kwartaal van 2027 verwacht. Daarnaast vindt een kleinere kasschuif plaats van € 5,6 mln naar 2027 omdat verwachte uitgaven doorschuiven van 2026 naar 2027.

## **Ontvangsten**

### ***Ontvangsten COVA***

Zie de toelichting hierboven bij het onderdeel «Doorsluis COVA-heffing» onder de uitgavenmutaties. De uitgaven en ontvangsten zijn gelijk aan elkaar.

### ***ETS-ontvangsten***

Als gevolg van een gedaalde prijs voor ETS-1 rechten wordt de raming van de veilingopbrengsten met € 80 mln naar beneden bijgesteld.

### ***Ontvangsten Mijnbouwwet***

De opwaartse bijstelling van € 62 mln volgt uit de extrapolatie van de kosten van EBN, de CPB-gasprijzen en de verwachte winning volgens EBN. De verwachte ontvangsten vanuit de Mijnbouwwet zijn positief bijgesteld op basis van de nieuwe raming. Dit komt met name door een hogere gasprijs vanwege de onrust in het Midden-Oosten en door een verhoging van het verwachte te winnen volume.

### ***Ontvangsten SDE, SDE+ en SDE++ regelingen***

Er worden terugontvangsten geraamd voor de diverse SDE-regelingen. Deze kunnen voorkomen door vaststellingen of terugbetaalde subsidievoorschotten.

## 4 Niet-beleidsartikelen

### 4.1 Artikel 70 Apparaat

Tabel 6 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (bedragen x € 1.000)

|                            | Stand 1 <sup>e</sup><br>suppletoire<br>begroting (incl.<br>amendementen<br>en NvW) (1) | Mutaties suppletoire<br>begroting<br>september(2) | Stand suppletoire be-<br>groting september (3)<br>= (1) + (2) |
|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| <b>Verplichtingen</b>      | <b>0</b>                                                                               | <b>0</b>                                          | <b>0</b>                                                      |
| <b>Uitgaven</b>            | <b>0</b>                                                                               | <b>0</b>                                          | <b>0</b>                                                      |
| <i>Personele uitgaven</i>  | <i>0</i>                                                                               | <i>0</i>                                          | <i>0</i>                                                      |
| eigen personeel            | 0                                                                                      |                                                   |                                                               |
| inhuur externen            |                                                                                        |                                                   |                                                               |
| overige personele uitgaven |                                                                                        |                                                   |                                                               |
| <i>Materiële uitgaven</i>  | <i>0</i>                                                                               | <i>0</i>                                          | <i>0</i>                                                      |
| ICT                        |                                                                                        |                                                   |                                                               |
| bijdrage aan SSO's         |                                                                                        |                                                   |                                                               |
| overige materiële uitgaven |                                                                                        |                                                   |                                                               |
| <b>Ontvangsten</b>         | <b>0</b>                                                                               | <b>0</b>                                          | <b>0</b>                                                      |

#### Toelichting

De apparaatsuitgaven van KGG staan op de EZK-begroting.

## 4.2 Artikel 71 Nog onverdeeld

Tabel 7 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

|                       | Stand 1 <sup>e</sup><br>suppletoire<br>begroting (incl.<br>amendementen<br>en NvW) (1) | Mutaties suppletoire<br>begroting<br>september(2) | Stand suppletoire be-<br>groting september (3)<br>= (1) + (2) |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| <b>Verplichtingen</b> | <b>107.573</b>                                                                         | <b>- 107.573</b>                                  | <b>0</b>                                                      |
| <b>Uitgaven</b>       | <b>47.573</b>                                                                          | <b>- 47.573</b>                                   | <b>0</b>                                                      |
| Loonbijstelling       | 47.481                                                                                 | - 47.481                                          | 0                                                             |
| Prijsbijstelling      | 92                                                                                     | - 92                                              | 0                                                             |
| Onverdeeld            | 0                                                                                      | 0                                                 | 0                                                             |
| <b>Ontvangsten</b>    | <b>0</b>                                                                               | <b>0</b>                                          | <b>0</b>                                                      |

### Toelichting

#### Loon- en prijsbijstelling

Betreft de doorverdeling van de loon- en prijsbijstellingstranche 2026 over relevante artikelonderdelen.